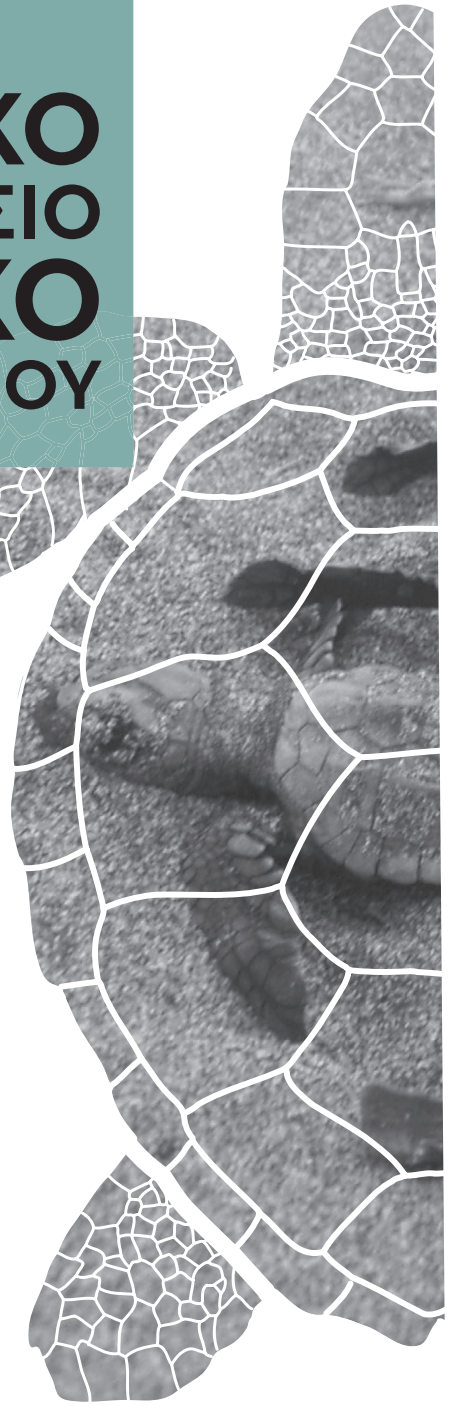

ΕΘΝΙΚΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΑΡΚΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Εγχειρίδιο
Ενημέρωσης για
τους Κατοίκους της
Προστατευόμενης
Περιοχής

Εθνικό Πάρκο... Δηλαδή;

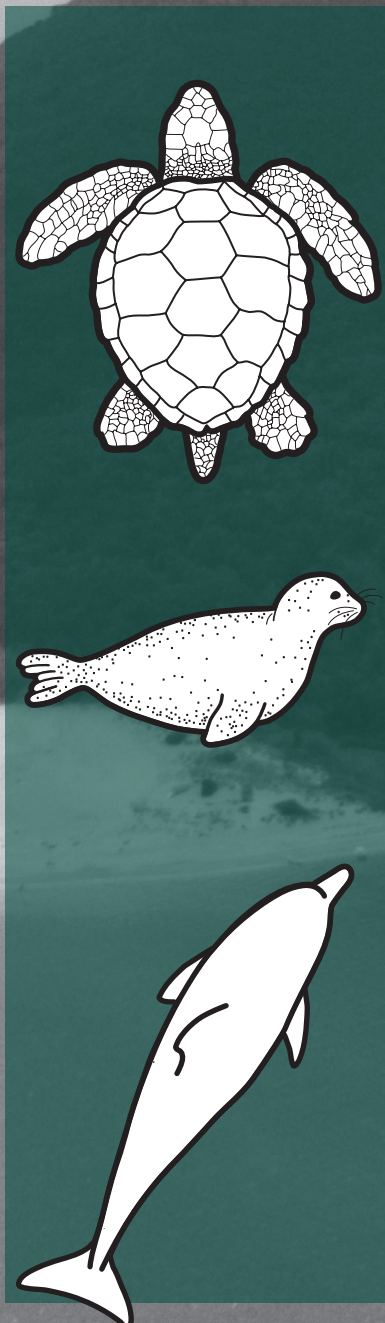

.....

Τα Εθνικά Πάρκα, που αριθμούν περίπου 1800 σε όλο τον κόσμο, είναι μέρος μιας ευρύτερης έννοιας, αυτής της Προστατευόμενης Περιοχής δηλαδή, μιας χερσαίας ή/και θαλάσσιας έκτασης αφιερωμένη στην προστασία και διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας και των φυσικών και συναφών πολιτιστικών πόρων, η οποία υπόκειται σε διαχείριση. Υπάρχουν διάφορες κατηγορίες Προστατευόμενων Περιοχών, η διαφοροποίηση οφείλεται στο επίπεδο προστασίας που ορίζει το νομοθετικό πλαίσιο της κάθε χώρας ή τους κανονισμούς διαφόρων Διεθνών Οργανισμών, αλλά και τους μακρόπνοους στόχους της διατήρησης των απειλούμενων ειδών.

Τα Εθνικά Πάρκα διέπονται από αυστηρό νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο αντανάκλα και την σπουδαιότητα των στοιχείων που περιλαμβάνουν για την εκάστοτε χώρα.

Στην πλειοψηφεία τους, τα Εθνικά Πάρκα δρουν ως μοχλός βιώσιμης ανάπτυξης καθώς και 'φυτώριο' καινοτόμων αναπτυξιακών δραστηριοτήτων φιλικών προς το περιβάλλον.

Βασικές
οδηγίες
για παραλίες
ωτοκίας

1. Η ανθρώπινη παρουσία επιτρέπεται στις Παραλίες Ωτοκίας του Ε.Θ.Π.Ζ. από τις 07:00 π.μ. έως και τη δύση του ηλίου

Γιατί δημιουργήθηκαν οι Προστατευόμενες Περιοχές;

Για το μέλλον, το δικό μας και των παιδιών μας.

Οι μεταβολές στο φυσικό περιβάλλον και ο τρόπος που αυτές επηρεάζουν ή θα επηρεάσουν τον άνθρωπο γίνονται ολοένα και πιο έντονα αντιληπτές. Ενδεικτικά αναφέρονται η υπερθέρμανση του πλανήτη και κατά συνέπεια οι μεταβολές των εποχών, η αύξηση της έντασης των φυσικών φαινομένων (ανεμοστρόβιλοι, πλημμύρες), η μείωση ή/και υποβάθμιση των φυσικών πόρων (νερό, πετρέλαιο, έδαφος), καθώς και η σταδιακή υποβάθμιση της ποιότητας ζωής (π.χ. ασθένειες).

Για τη διατήρηση της ζωής.

Οι Προστατευόμενες Περιοχές συμβάλουν στην διατήρηση της λειτουργίας των φυσικών οικοσυστημάτων, καθώς και των αγαθών και υπηρεσιών που αυτά προσφέρουν στην ανθρωπότητα και είναι απαραίτητα για την κοινωνική ευημερία. Επιπλέον, οι περιοχές αυτές μπορούν να λειτουργήσουν τόσο για την προστασία του περιβάλλοντος, όσο και για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη. Εξάλλου, η ιστορία των Προστατευόμενων Περιοχών είναι στοιχείο του ανθρώπινου πολιτισμού και όχι μια σύγχρονη αντίληψη (π.χ. Ιερό Άλσος Αρτέμιδος).

Βασικές
οδηγίες
για παραλίες
ωτοκίας

2. Φροντίζουμε οι παραλίες να είναι καθαρές για εμάς και τις χελώνες, παίρνοντας τα σκουπίδια και τα αποτοίγαρα μαζί μας όταν φεύγουμε

Η ιστορία του δικού μας Εθνικού Πάρκου

Η προσπάθεια θεσμοθέτησης ειδικών μέτρων στις Περιοχές Ωτοκίας της Θαλάσσιας Χελώνας *Caretta caretta* στον κόλπο Λαγανά Ζακύνθου και στην ευρύτερη περιοχή του, ξεκινά από τις αρχές της δεκαετίας του '80, συγκεκριμένα:

1980

Το Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας & Περιβάλλοντος αποφασίζει την αυστηρή προστασία των περιοχών: Μαραθονήσι, Σεκάνια και Γέρακα

1991

Εγκρίνεται ο αριθμ. 19 Ειδικός Κανονισμός Λιμένα Ζακύνθου για την προστασία της θαλάσσιας περιοχής του κόλπου Λαγανά.

1999

Με Προεδρικό Διάταγμα (Π.Δ. 906 Δ'/21.12.1999), θεσμοθετείται το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου, ενώ συστήνεται Οργανισμός που θα αναλάβει τη διαχείριση του.

2000

Με Υπουργική Απόφαση, συγκροτείται το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού του Ε.Θ.Π.Ζ. και το οποίο προβαίνει στην πρόσληψη των τεσσάρων πρώτων στελεχών του. Έναρξη των διαδικασιών τροποποίησης του Π.Δ. 906 Δ'/1999 για την εναρμόνιση του με το ν. 2742/1999.

2002

Η Ελλάδα καταδικάστηκε από το Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Δ.Ε.Κ.) το 2002, γιατί έως το 1999 δεν είχε θεσπίσει και εφαρμόσει ένα αποτελεσματικό πλαίσιο αυστηρής προστασίας της Θαλάσσιας Χελώνας στη Ζακύνθο.

2007

Η πλήρης εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου πλαισίου προστασίας κατά το 2006 οδήγησε τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε επαναξιολόγηση της υπόθεσης. Η εκτίμησή τους ήταν ότι η Ελλάδα συμμορφώθηκε με την απόφαση του Δ.Ε.Κ. και ως εκ τούτου η υπόθεση αρχειοθετήθηκε τον Ιούνιο του 2007.

2008 έως σήμερα

Απρόσκοπτη λειτουργία του Φορέα Διαχείρισης υπό την επίβλεψη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Βασικές
οδηγίες
για παραβίες
ωτοκίας

3. Η δραστηριότητα μας περιορίζεται σε μια στενή ζώνη κοντά στο νερό (≈ 5 μέτρα από τη θάλασσα). Σε μεγαλύτερες αποστάσεις είναι πολύ πιθανή η ύπαρξη φωλιών

Βασικά Θέματα Λειτουργίας του Φορέα Διαχείρισης του Ε.Θ.Π.Ζ.

Η χρηματοδότηση για τη λειτουργία γίνεται μέσω:

- Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων: ο έλεγχος τους γίνεται κατευθείαν από ελεγκτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) ή/ και από Εθνικές Διαχειριστικές Αρχές.
- Εθνικών Προγραμμάτων: έλεγχος κατευθείαν από το υπουργείο που εποπτεύει τον Φορέα Διαχείρισης
- Δωρεές-Χορηγίες: ετήσιος έλεγχος του συνόλου των οικονομικών του Φορέα Διαχείρισης από ορκωτούς λογιστές.

Οι πληρωμές γίνονται σε Προσωπικό και προμηθευτές, ενώ το Διοικητικό Συμβούλιο και ο Πρόεδρος λαμβάνουν μόνο τα έξοδα μετακίνησης.

Θέματα υψηλής προτεραιότητας:

- Προβολή της ιδιαιτερότητας της Προστατευόμενης Περιοχής (Π.Π.) για τη βιώσιμη ανάπτυξη της.
- Συνεχή εφαρμογή της νομοθεσίας σε μια περιοχή που συγκεντρώνει το 70% της οικονομικής δραστηριότητας του νησιού.
- Ενίσχυση της συνεργασίας με την τοπική κοινωνία, που αποτελεί το θεμέλιο λίθο της προστασίας.
- Αποφυγή της καταδίκης της Ελλάδας από την Ε.Ε. για μη τήρηση των υποχρεώσεων της και της επιβολής προστίμου, που θα επηρεάσει άμεσα την τοπική κοινωνία.
- Δημιουργία νομοθετικού πλαισίου για αντισταθμιστικά οφέλη σε κατοίκους που ζημιώνονται από την παρουσία και τους περιορισμούς της Π.Π.
- Ενίσχυση των υποδομών για τη λειτουργία του.
- Ενίσχυση της συνεργασίας με Ερευνητικά Κέντρα, Πανεπιστήμια και άλλες Π.Π.

Βασικές
οδηγίες
για παραλίες
ωτοκίας

4. Οι φαλιές κοντά στη ζώνη ανθρωπίνης δραστηριότητας σηματοδοτούνται με κλωβό για την προστασία τους αλλά δεν τις πλήρσιάζουμε, γιατί επηρεάζουμε αρνητικά την επώαση των αυγών

Ποιές είναι οι κύριες δράσεις του Φορέα Διαχείρισης;

ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

- Τοποθέτηση φυλακίων και σημείων ενημέρωσης
- 24ωρη φύλαξη κατά τους θερινούς μήνες
- Ενημέρωση των επισκεπτών στις Παραλίες Ωοτοκίας και στα Κέντρα Ενημέρωσης,
- Επόπτευση της περιοχής όλο το χρόνο για έλεγχο και άμεση αντιμετώπιση παράνομων δραστηριοτήτων, π.χ. πυροπροστασία.
- Σήμανση θαλάσσιας και χερσαίας περιοχής για την άμεση ενημέρωση των επισκεπτών για τα εφαρμοζόμενα μέτρα προστασίας της περιοχής.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

- Ερευνητικά προγράμματα
- Παρακολούθηση της αναπαραγωγής της Θαλάσσιας Χελώνας *Caretta caretta*.
- Παρακολούθηση της πανίδας και της χλωρίδας, όπου καταγράφεται η κατάσταση και οι ιδιαιτερότητες των ειδών και των οικοσυστημάτων.
- Υλοποίηση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων (π.χ. Archicharter -Βιώσιμος τουρισμός σε Προστατευόμενες Περιοχές).
- Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.
- Ανάπτυξη συνεργασιών με Οργανισμούς Πανεπιστήμια, ΑΤΕΙ για τη διάχυση γνώσης και τεχνογνωσίας.

Οι δράσεις αυτές, στοχεύουν στην αναγνώριση και προστασία των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του Ε.Θ.Π.Ζ., ώστε να ενισχυθεί η τοπική οικονομία.

Βασικές
οδηγίες
για παραλίες
ωοτοκίας

5. Όταν παίζουμε στην παραλία ή δημιουργούμε κατασκευές από άμμο (κάστρα, λιμνούλες κ.α.), μένουμε πολύ κοντά στη θάλασσα (1-2 μέτρα) και φροντίζουμε να τα ισοπεδώσουμε πριν φύγουμε, καθώς αποτελούν εμπόδιο για τα μικρά χελωνάκια στην προσπάθειά τους να φτάσουν στη θάλασσα

Πώς καθορίζονται οι δραστηριότητες του Φορέα Διαχείρισης;

Οι δραστηριότητες του καθορίζονται από την Εθνική και Ευρωπαϊκή νομοθεσία, κυρίως όμως από το Προεδρικό Διάταγμα με το οποίο δημιουργήθηκε το Ε.Θ.Π.Ζ. όπου ορίζονται τα εξής:

1. Προστασία και διατήρηση στις χερσαίες και θαλάσσιες περιοχές των ζώων και των φυτών, όπως και των βιοτόπων τους, που αποτελούν σημαντικότετη φυσική κληρονομιά σε Τοπικό, Εθνικό και Διεθνές επίπεδο.
2. Ανάπτυξη και προώθηση δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης, π.χ. αγροτουρισμός, καταδυτικός τουρισμός.

Τόση προσπάθεια για τη χελώνα;

Στο χώρο δικαιοδοσίας του Ε.Θ.Π.Ζ. βρίσκεται ένας από τους σημαντικότερους βιότοπους αναπαραγωγής της Θαλάσσιας Χελώνας στη Μεσόγειο (περίπου το 25% των φωλιών της Μεσογείου και το 50% των φωλιών της Ελλάδας).

Ωστόσο, στο χώρο του Ε.Θ.Π.Ζ. προστατεύονται επίσης:

- Σημαντικοί βιότοποι της Μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus*.
- Τα πουλιά κυρίως τα μεταναστευτικά, καθώς αποτελεί μέρος της μεταναστευτικής διαδρομής τους.
- Σημαντικά είδη φυτών τόσο τοπικά (υπάρχουν τρία είδη φυτών που δεν συναντώνται αλλού), όσο και για την Ελλάδα και την Ευρώπη γενικότερα.
- Σημαντικοί Χερσαίοι και Θαλάσσιοι Τύποι Οικοτόπων Ευρωπαϊκού και Μεσογειακού ενδιαφέροντος, π.χ. αμμοθίνες (ανεμοκούλουμα), υποθαλάσσια λιβάδια Ποσειδωνίας.

Βασικές οδηγίες για παραλιές ωτοκίας

6. Αν είμαστε παρόντες κατά την «έξοδο» των νεοσσών χελωνών από τη φωλιά, δεν τα αγγίζουμε, καθώς επηρεάζετε αρνητικά η επιβίωση τους. Καλούμε τον Φύλακα Περιβάλλοντος και ακολουθούμε τις οδηγίες του

Πού αποσκοπούν τα μέτρα προστασίας στην πράξη;

Στη
θαλάσσια
περιοχή
οι κανόνες
εφαρμόζονται
γιατί:

1. Το μέγιστο όριο ταχύτητας σκαφών (6 ναυτικά μιλιά την ώρα) εφαρμόζεται για την αποφυγή της πρόσκρουσης της Θαλάσσιας Χελώνας με διερχόμενο σκάφος, εξαιτίας της αργής κίνησης της.

2. Η απαγόρευση αγκυροβολίας προστατεύει τα λιβαδια Ποσειδωνίας, ένα θαλάσσιο φυτό που είναι γνωστό από τα ξεβρασμένα φύλλα του στις παραλίες. Το φυτό αυτό εξυπηρετεί τρεις βασικές οικοσυστημικές λειτουργίες για τη Μεσογείο.

- Ενισχύει και προστατεύει την ιχθυοπανίδα της περιοχής, καθώς περισσότερα από 350 είδη ζουν, τρέφονται και αναπαράγονται σε αυτήν.

- Παράγει οξυγόνο που καθιστά τις θάλασσες μας καθαρές και παραγωγικές (τροπικό δάσος της Μεσογείου).

- Προστατεύει τις ακτές από τη θαλάσσια διάβρωση, καθώς το ισχυρό φύλλωμα και ρίζωμα του φυτού λειτουργεί σαν φυσικός κυματοθραύστης.

3. Οι αλιευτικοί περιορισμοί, όπως οι τράτες και τα συρόμενα δίχτυα, η πλήρης απαγόρευση της ερασιτεχνικής αλιείας και ο εποχιακός περιορισμός στη δραστηριοποίηση των επαγγελματιών αλιέων στην Α θαλάσσια ζώνη, γίνεται για την προστασία και ενίσχυση των ιχθυοαποθεμάτων της ευρύτερης θαλάσσιας περιοχής, αλλά και της Ποσειδωνίας.

Στη
χερσαία
περιοχή
εφαρμόζονται
γιατί:

1. Η Περιφερειακή Ζώνη του Ε.Θ.Π.Ζ. αποτελεί ζώνη προστασίας για:

- Τις Παραλίες Ωτοκίας.

Η ρύπανση, η όχληση (θόρυβος, φάτα) και γενικώς η πίεση που προέρχεται από υπερβολική εκμετάλλευση του χώρου δεν περιορίζονται στα σημεία που δημιουργούνται, αλλά επεκτείνονται προς τη παράκτια ζώνη, δηλαδή προς τις Παραλίες Ωτοκίας και τη θάλασσα.

- Για τα φυτά και ζώα του πυρήνα της Προστατευόμενης Περιοχής

2. Τα εφαρμόζόμενα μέτρα στις Παραλίες Ωτοκίας σχετίζονται με το χώρο που χρησιμοποιεί η Θαλάσσια Χελώνα σε αυτές. Τα πρώτα 5 μέτρα από τη θάλασσα σπάνια θα χρησιμοποιηθούν από το είδος για την τοποθέτηση αυγών, καθώς αυτά χρειάζονται κατάλληλες συνθήκες θερμοκρασίας και υγρασίας για να επωασθούν. Επίσης, η χελώνα δεν έχει μάθει στα τεχνητά εμπόδια που δημιουργήσε ο άνθρωπος με αποτέλεσμα να φοβάται και να επιστρέφει στη θάλασσα χωρίς να γεννήσει.

3. Η καταστροφή των αμμοθινών, έχει σαν αποτέλεσμα την καταστροφή ενός σημαντικού γεωλογικού σχηματισμού και την καταστροφή των παραλιών του κόλπου Λαγανά. Σημεία στα οποία υπάρχει έντονη ανθρώπινη παρέμβαση είτε με τη δημιουργία τοιχίων είτε την ισοπέδωσή τους, έχει σαν αποτέλεσμα οι παραλίες να μειώνονται σε πλάτος, λόγω της διάβρωσής τους από τη θάλασσα.

Βασικές
οδηγίες
για παραλίες
ωτοκίας

7. Αυτοκίνητα, μηχανάκια, ποδήλατα, άλογα και σκύλοι δεν επιτρέπονται στις παραλίες ωτοκίας λόγω των σημαντικών αρνητικών συνεπειών τους για την αναπαραγωγή της Θαλάσσιας Χελώνας

Ο Φορέας Διαχείρισης μόνο εφαρμογή της νομοθεσίας κάνει;

.....
Όχι. Αν και αποτελεί τη βάση για οποιαδήποτε απόφαση, αλλά ο ρόλος που οφείλει να παίξει είναι να διαχειριστεί την περιοχή. Τι σημαίνει αυτό;

Ισορροπία χωρίς κανόνες δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί, συνεπώς η ανθρώπινη δραστηριότητα σε όλες τις μορφές της από την πιο απλή έως την πιο σύνθετη οφείλει να ακολουθήσει ορισμένους κανόνες.

Ο Φορέας Διαχείρισης καθορίζει τους κανόνες, αφού λάβει υπόψη του τις ανάγκες της προστασίας, τη νομοθεσία και την τοπική κοινωνία.

Βασικές
οδηγίες
για παραλίες
ωτοκίας

.....
8. Δεν μετακινούμε/αφαιρούμε φυσικά υλικά (άμμο, κοχύλια, γλίνες) από τις παραλίες ωτοκίας. Ομοίως δεν αφαιρούμε αχινούς, αστερίες και άλλα θαλάσσια είδη από το βυθό της θάλασσας. Η ομορφιά και ο φυσικός πλούτος της περιοχής εξαρτάται από τη συμμετοχή σας

Μόνο Προστασία και ο Άνθρωπος;

Κάποτε ανάπτυξη και προστασία ήταν δυο ασύμβατες έννοιες, σήμερα όμως αποτελεί τη βάση κάθε σχεδίου διαχείρισης μιας Προστατευόμενης Περιοχής.

Η οικονομία του νησιού μας στηρίζεται κατά 12% στον αγροτικός τομέας και κατά 68% στον τριτογενή (π.χ. τουρισμός, λιανεμπόριο).

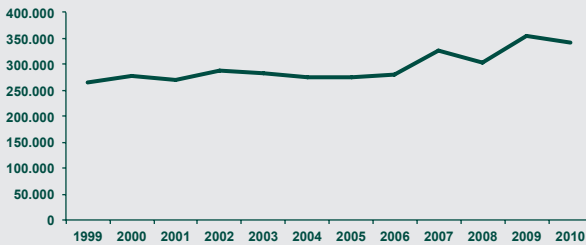
Η βιώσιμη ανάπτυξη και των δυο τομέων είναι αναγκαιότητα για μια σταθερή οικονομία.

Συγκεκριμένα:

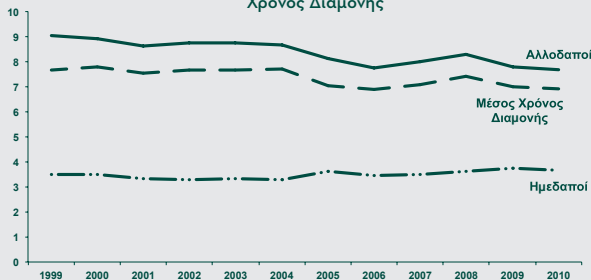
Στο τουρισμό την κύρια δραστηριότητα, το ζητούμενο είναι η μεγιστοποίηση των μεγεθών έσοδα και απασχόληση. Για τον υπολογισμό των εσόδων ισχύει:

Έσοδα = Αφίξεις Χ Διάρκεια Παραμονής Χ κατά κεφαλή Δαπάνη

Αφίξεις Ξενοδοχείων Ζακύνθου

Χρόνος Διαμονής

Βασικές
οδηγίες
για παραλίες
ωτοκίας

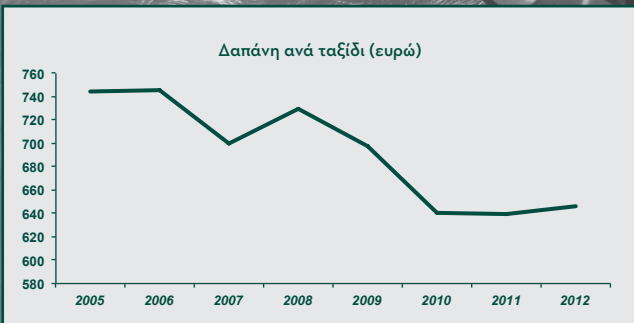

9. Δεν χρησιμοποιούμε ομπρέλες, θαλάσσης στις παραλίες ωτοκίας Γέρακα, Δάφνη και Μαραθωνήσι -εκτός των υφιστάμενων, εφόσον υπάρχουν

Βασικές
οδηγίες
για παραλίες
ωτοκίας

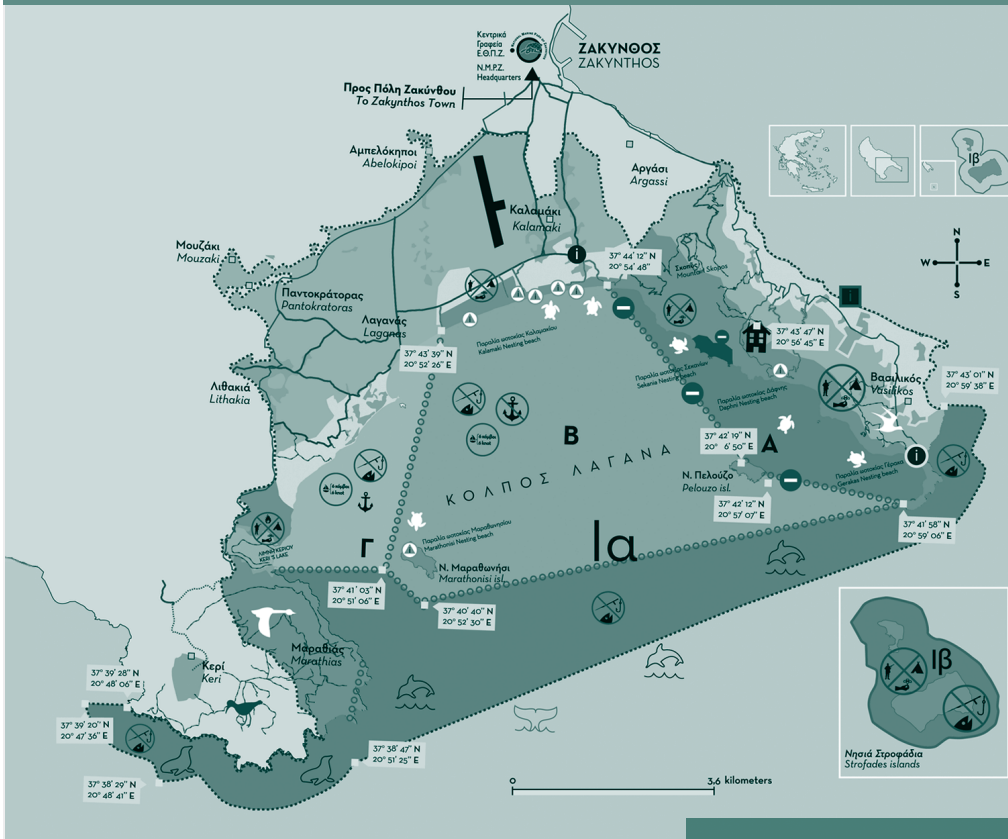
10. Παρακαλούμε ακολουθείτε τις οδηγίες των Φυλάκων Περιβάλλοντος του Ε.Θ.Π.Ζ., καθώς η κάθε παραλία ωτοκίας υπόκειται σε ιδιαίτερα μέτρα προστασίας, προσαρμοσμένα στις ειδικές συνθήκες της περιοχής

Δηλαδή αυξάνουν οι αφίξεις, όμως τα υπόλοιπα στοιχεία μειώνονται. Αντίστοιχα στον αγροτικό τομέα, οι χαμηλές τιμές πώλησης των παραγόμενων προϊόντων, η μείωση των επιδοτήσεων και η αύξηση των τιμών σε γεωργικά φάρμακα, λιπάσματα και πετρέλαιο, μειώνουν ακόμη περισσότερο το αγροτικό εισόδημα.

Συνεπώς το υφιστάμενο οικονομικό μοντέλο σήμερα δεν αποδίδει όπως παλιότερα.

Οι οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δίνονται σήμερα τόσο στον τουρισμό, όσο και στην αγροτική οικονομία είναι η διαφοροποίηση των προϊόντων μέσω της ποιότητας και του τρόπου παραγωγής. Έτσι επιδοτούνται προϊόντα και υπηρεσίες που έχουν ως πρώτο στοιχείο την προστασία του περιβάλλοντος (π.χ. παραγωγή βιολογικών προϊόντων, ξενοδοχειακές μονάδες με πράσινο κλειδί). Η ύπαρξη του Εθνικού Θαλασσίου Πάρκου Ζακύνθου, μπορεί να διαφοροποιήσει το νησί σε μια παγκόσμια οικονομία. Η διαφοροποίηση των τουριστικών προϊόντων, η δημιουργία ποιοτικών αγροτικών προϊόντων και η προστασία του περιβάλλοντος αποτελούν τους τρεις πυλώνες για την Βιώσιμη Ανάπτυξη του νησιού. Μια ανάπτυξη που μπορεί να γίνει με τη συνεργασία της Τοπικής Κοινωνίας και του Φορέα Διαχείρισης του Ε.Θ.Π.Ζ.

Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου

Ελευθερίου Βενιζέλου 1
Τ.Κ. 29100, Ζάκυνθος
Τηλ.: +30 26950 29870
Fax: +30 26950 23499
e-mail: info@nmp-zak.org
www.nmp-zak.org

National Marine Park of Zakynthos

Επιμέλεια-Κείμενα:

Κολοκοτσά Α., Sourbes L., Αρβανιτάκη Μ.,
Δημητριάδης Χ., Καθηγητής Δ. Κουτούμπας

Φωτογραφίες:

Ι. Χατζησταύρου, Μ. San Felix, L. Sourbes,
Γ. Καρρής- ΕΟΕ, G. Schofield

www.typografio.gr

**Κάνουμε τις πράξεις,
ζούμε το αποτέλεσμα**

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης